

Franco - Churchill

Bretski Arbeðaraflokkurin

og
viðskiftaviðurskiptini við Spaníaland.

Vit minnst, hvussu allur hin frælsislynti, demokratiski heimurin darradi í harmi inná tað facistiska liðið, ið við hermanninginum Franco á odda leyp á ta radikala fólka-valdu stjórnina í Spaníu og kyndi ein hin ræðuligasta innlendis krigsbrand yvir landið.

Hjálpur av Hitler og Mussolini bardi Franco demokratarnar niður.

Franco var aftaná hetta mettur fyri eins stórt bilmenni og Hitler og Mussolini sjálvir. Eingin góður demokrat hatti sær at siga eitt einasta gott orð um Franco uttan at verða misstonktur fyri at vera nazist ella facist.

Tað kendist tí sum ein sprengi-knattarrestur yvir heim, tá ið eingin minni enn hin mæti Churchill bar fram heiðursorð og tækk til Franco fyri ta stæðu, hann hevur tikið undir veraldarbardaganum mikla, ið nú fer fram av Hitlers ávum.

Hvussu kann hetta bera til?

Vóru tað ikki Franco's menn ið bardust á tí russneska vígvællinum saman við Týskarunum?

Var tað ikki Franco, ið av og á undir núverandi bardaga hevur hildið røðu fyri Hitlervaldinum og ímóti Sovjetsvaldinum?

Vóru tað ikki Franco-mennirnir, ið legdu helvitismaskinur í lastina á skipum við appelsinum til Bretlands?

Var tað ikki Franco, ið hevði skipað fyri einari stórslu av verum, ið vóru neyðsýndar fyri kriggstærslu?

Jú!

Men hvussu kann Churchill tá bera heiðursorð til henda Franco.

Vit undrast og eru ikki førir fyri at svara og greiða spurningin.

Javnaðarmenn og radikalthugsandi fólk kring heimn duga heldur ikki at fata Churchill stóra í hesum færi.

Vit taka uppáttur her eitt mót mæli frá høvudsleisiluni fyri hin bretska arbeðaraflokkinn:

»The National Council of Labour« lýsti hesa stæðu sína á fundi 28. juni í ár:

»Forsetisráðharra Churchills vin-arligu orð til ta spansku stjórnina ber ótta og misstreysti til tjóðarstýrið fyri arbeðaraflokkinn. Takaandi stæðu frá forsetans orðum verður mint á tey dæpru ár, tá ið hitt spanska fólkið var fært út í ein blóðugan bardaga til verju av tess grundvallarligum rættindum og frælsi, bardaga móti kriggsóðum yvirgangskroppum við herferaranum Franco á odda, hann sum við hjálp frá diktatorunum í Týskalandi og Ítalíu tveitti tað spanska fólkið aftur í trældóm.

Guernica (Spaníu) var fyrsta royndin hjá »Luftwaffe« frá luftini

at kasta sprengiknettar yvir mein-igamannin.

Aftaná at hava roynt vápn sín á hold og sál spanska fólksins, legdu Hitler og Mussolini út í hetta ræðuliga stríðið at sigra yvir verðini við oyðilegging og trælkan av øllum Europa fyrst og síðani hinum veraldarperftunum. Mussolini er vordin vannærliga knas-ður og forskotin av tí ítalska fólkinum. Frælsis- og frigeringarherarnir eru nú við at troðka seg saman frá eystri, vestri og sunnan fyri at bjarga Europa og oyðileggja Týsklands krigsmaskinu. Í hesum vónríku døgum sendir bretska arbeðaraflokkurin sínar brøðuligastu kvøður til vinir sínar í Spaníu og ber fram eldheitu vón sína um, at tann reystmansleikur og dirvi, ið sponsku republikanarnir sýndu, skjótt verða at finna lön sína í eini sterkari ræslu fyri einari demokratiskari sjálvfrigering. Tað vil seta hitt spanska fólkið fram í mannaljósið sum eitt friðelskandi lið í samgonguni av frium fólki, og tað vil styrkja tey vinarbond, ið eru knýtt millum Spania og Bretlands við friði og eydnugevandi samvinnu.»

Vit skuldu haft ein serfrøðing til búnaðarstjóra.

Eg veit, at Jóan Petur Davidsen er ein klókur maður, ein skilamaður, ein frálíkur umbodsmáður fyri traðarmannaintressurnar. Mitens hevur kanska ikki fingist nakað við landbúnað. Men er lógfrøðingur. Og tað er kanska brúk fyri einum lógfrøðingi í landbrúksráðnum. Djurhuus er sýslumaður, hevur óvnógv at gera við onnur mál enn búnaðarmál. Hann hevur kanska fingist eitt sindur við uppdyrking. Men seyðabruk? Modernað landbrúk í smærri og størri stíl? Sjálvandi ikki. Hann kann tí ikki gera tað arbeiði sum landbrúksráðsformaður sum ein serfrøðingur kundi um hann hevði haft alla sína arbeiðstíð at leggja í arbeiðið sum fyrstæðumaður og stjórnarmaður av búnaðarviðurskiptunum í Føroyum.

Mær tykir, at tað er ein ótúðarhóskandi skipan, vit í dag hava við, at okkara búnaðarviðurskiptir verða skipað av einum landbrúksráði, hvørs limir megu fyri at kunna liva, rekja landbrúksráðsstarvið sum framtíðsárbeði. Teir kunnu ikki gera tað til litar, hvussu so dugilgír og skilagóðir teir eru.

Her má ein broyting gerast, haldi eg. Eg loyvi mær tí at skjóta uppá, at rættu viðkomandi taka til viðgerðar at seta ein landbrúksdirektur við øllum tí myndileika og meiri til sum landbrúksráðsformaðurin nú hevur. Hesin direkturur má vera serfrøðingur í landbrúki og øllum búnaðarmálum. Ein vinur av modernaðum landbrúki.

Hendingar frá heimsbardaganum.

Bretar, Fransmenn og Amerikanar hava gjørt landgongd í Suðurfrankariki.

Hesa síðstu tíðina hava teir sam-eindu við túsundatalis flogferum bombað tey týsku verndarvirkini í Suðurfrankariki, og fyrst í hesi vikuni frættist so, at Churchill var komin til Ítalien, og at hann bодаði frá størhendinum har við Miðalhavið, nú vistu øll, at nakað rættuliga stórt fór at henda. Týs-dagin komu so tíðindini um, at landgongd var gjørd millum Mar-seilles og Nice. Teir fingu fotin fastan beinanvegin, tí mótstøðan var so at siga eingin, ikki eitt týskt flogfar bóru teir eyga við tann fyrsta dagin, og øll verndarvirkini høvdu longu flogferini og slag-skipini oyðilagt, aðrenn teir komu á land. 800 skip vóru við í teirri fyrstu atlegguni. Nú, bert fyra dagar aftaná hesa nýggju land-gongdina, siga teir frá, at Cannes og fleiri aðrir býir longu eru tiknir og at teir halda 1250 km² (sum Føroyar) av landi. Toulon kriggs-flotastøðin hjá Fransmonnum við Miðalhavið stendur fyri falli.

Frá Normandie koma eisini góð tíðindi. Tann 7. týska armein, ið hevur verið kringsett hesar síðstu dagarnar, er við at vera þúra oyðilegd, og harvið missa Týskarar meginpartin av sínum tanks fyri vestan. Við hin lilla býin Falaise hava veyð ódiligir bardagar, teir harðastu í hesum krignum. Meir enn 130.000 týskir fangar eru tiknir í Normandie síðan land-gongdina. Amerikanarar við sínum tanks standa nú í tveinum stæðum 30 fjórðingar frá Paris. Nógva staðni í Frankariki hava innlendis styrkir tikið stór land-strekk. Í Paris er standurin ringur, politistreikur og aðrar stør-streikur eru settar í verk fyri at hjálpa teim samendu.

Ítalien.

Frá Ítalien frættist einki um størhendigar beint nú; men halda menn, at hetta er tí, at teir sam-eindu gera seg til til eitt álöp av nýggjum.

Rusland.

Russarnir ganga stóðugt fram alla staðni. Nú eru teir ikki meir enn 3 fjórðingar frá Eysturpreusen í stæðum. Í Estlandi og Letlandi eru teir við at kúðba teir kringsettu týsku herarnar í tey. Russiskí flotin við kavbátum ferðir frá Svartahavinum eru í Eystur-sjónum fyri at stæga allari til-førslu til teir kringsettu í Estlandi og Letlandi; eisini verja teir so, at eingin skal sleppa sjøvegin til Týskland.

Danmark.

Frá Danmark frættist um streiku í Keypmannahavn sum mótmæli fyri, at Týskarar myrdu 11 Danir. Sabotagan er í sama lagi, serliga móti jarnbreytunum.

Fólkafylking á ko-opera-tivari og socialistiskari grund vinnur stórsigur við val til lóggávukamarið í Saskatchewan í Kánada.

Kánada er býtt í 4 provinsur, hver við sínum lóggjevandi kamari. Ein av hesum provinsum er Sas-katchewan. Har hevur nýliga verið val av 52 monnum.

Við hetta valið vann hin ko-operativa og socialistiska fylkingin av bóndum og arbeðarum 43 av teimum 52.

Henda fylkingin er nýggj í Kánada politikki. Eins og í Ruslandi hava teir, ið arbeða uppá jørðina og í fabrikkunum sæð, at einasta gøtan, ið ferir til endamálið, at maðurin, ið slitur og ger tað verunliga líkamliga eins og anda-liga arbeiði, skal fáa sín rættvisa part av ágóðanum, er, at øll hin arbeðandi fjøldin bæði innanfyri tað andaliga og handaliga arbeiði gongur saman fyri at fremja allar felagsinteressur.

»The Co-operative Commonwealith Federation« er ein samgonga millum teir smáu búnaðarmenninar fabrikk- og aðrar handans arbeð-arar eins og andans arbeðarar.

Høvudsstevnukráin hjá hesari samgongu er í fyrstu syftu:

- 1) Samfelagið ognar sær tey stóru høvudsíðvirkini
- 2) Samfelagsins yvirtøka av jarnbanum og øllum samferðs-lumedealum.
- 3) Samfelagsins yvirtøka av bank-unum og peningastæðum.
- 4) Ko-operatiónin skal yvirtaka allar millummannabandil.

Henda yvirtøka er neyðug, fyri at bóndin og arbeðarin kunnu fáa fullan og óskerðan ágóða av sínari fylli og arbeiði.

Vit vilja í einum seinri blaði taka uppáttur eina grein um hesa nýggju arbeðara- bónda- og ment-amannaræslu yvir í Kánada.

Hetta gongur ikki longur.

Eg eigi fleiri børn. Ikki ein skógv á beinini! Hvat skal eg gera? Eingir skógvar eru at fáa. Einkí sálaleður er at fáa. Eingi roð eru at fáa — einki er at fáa uppá beinini hjá beinum mínum. Eg havi roynt at latið tey gingið hampaliga klædd. Men nú er tað mæð ómøguligt. Eg má siggja tey slíta iljarnar uppum, til ikki seilin er eftiri í skónum. Havi noyðst at sæð børn míni — tey eru tess-verri ikki heilt sterk — koma renn-vát aftur dag um dag. Eg noyðist at lata tey út. Inni kunnu tey ikki vera, børn kunnu ikki sita inni og verða til bleikapisur, fælin, úss-alig og sjúk.

Men hví fáa vit einki barnaskó-toy? Hví fáa vit einki leður?